

ГРАЂАНСКОПРАВНА КОНВЕНЦИЈА О КОРУПЦИЈИ

Стразбур, 4. новембар 1999.

Преамбула

Државе чланице Савета Европе, друге државе и Европска заједница, потписнице ове конвенције,

с обзиром на то да је циљ Савета Европе да постигне веће јединство међу својим чланицама;

свесне значаја јачања међународне сарадње у борби против корупције;

наглашавајући да корупција представља велику претњу владавини права, демократији и људским правима, правичности и социјалној правди, да кочи економски развој и угрожава правилно и поштено функционисање тржишне привреде;

признајући неповољне финансијске последице које корупција има по појединце, предузећа и државе, као и међународне институције;

уверене у значај грађанског права у доприносу борби против корупције, нарочито у омогућавању добијања правичне накнаде лицима која су претрпела штету;

подсећајући на закључке и резолуције усвојене на 19. (Малта, 1994. год.), 21. (Чешка Република, 1997. год.) и 22. (Молдавија, 1999. год.) Конференцији европских министара правде;

узимајући у обзир Акциони програм против корупције, који је усвојио Комитет министара у новембру 1996. године;

узимајући у обзир и Студију изводљивости о изради конвенције о грађанскоправним лековима за накнаду штете проузроковану радњама корупције, коју је одобрио Комитет министара у фебруару 1997. године;

имајући у виду Резолуцију (97) 24 о Двадесет руководећих принципа за борбу против корупције, коју је усвојио Комитет министара у новембру 1997. године, на свом 101. заседању, Резолуцију (98) 7 којом се одобрава усвајање Делимичног и проширеног Споразума о оснивању „Групе држава против корупције (ГРЕЦО)“, коју је усвојио Комитет министара у мају 1998. године, на свом 102. заседању, и Резолуцију (99) 5 којом се оснива ГРЕЦО, усвојену 1. маја 1999. године;

подсећајући на Завршну декларацију и Акциони план, које су усвојили шефови држава и влада држава чланица Савета Европе на Другом самиту у Стразбуру, у октобру 1997. године,

споразумеле су се о следећем:

Поглавље I. - Мере које треба да се предузму на националном нивоу

Члан 1

Сврха

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву делотворна правна средства лицима која су претрпела штету као последицу коруптивних радњи, која би им омогућила да бране своја права и интересе, укључујући могућност добијања накнаде штете.

Члан 2

Дефиниција корупције

За потребе ове конвенције, „корупција“ означава захтевање, нуђење, давање или примање, директно или индиректно, мита или било које незаслужене користи или њено стављање у изглед, које ремети правилно обављање било које дужности или понашање које се тражи од примаоца мита, незаслужене користи или користи која се ставља у изглед.

Члан 3

Накнада штете

1. Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да лица која су претрпела штету као последицу корупције, имају право на покретање поступка ради добијања пуне накнаде за штету.
2. Таква накнада може да обухвати материјалну штету, измаклу добит или нематеријалну штету.

Члан 4

Одговорност

1. Како би се штета надокнадила, свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да претходно буду испуњени следећи услови:

I. да је тужени извршио или одобрио коруптивну радњу или да је пропустио да предузме разумне мере да спречи такву радњу;

II. да је тужилац претрпео штету; и

III. да постоји узрочна веза између радње корупције и штете.

2. Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да, уколико је више тужених одговорно за штету проистеклу из исте корупцијске активности, таква лица буду солидарно одговорна.

Члан 5

Одговорност државе

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву одговарајуће поступке, како би се лицима која су претрпела штету као последицу коруптивне радње, извршену од стране њених службених лица у вршењу њихових дужности, омогућило да потражују накнаду од државе или у случају да Страна уговорница није држава, од њених надлежних органа.

Члан 6

Подељена одговорност

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву, узимајући у обзир све околности, да накнада буде умањена или да се не одобри, уколико је тужилац својом грешком допринео настанку или повећању штете.

Члан 7

Рокови застарелости

1. Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да поступци за накнаду штете застаревају у року који не може да буде краћи од три године, од дана када је оштећени сазнао или основано могао да сазна за штету или коруптивну радњу и за идентитет одговорног лица. Такви поступци не могу да се покрену након истека рока застарелости, који не може да буде краћи од десет година од дана када је коруптивна радња извршена.

2. Закони Страна уговорница који регулишу застој или прекид рока застарелости примењују се, када је то целисходно, на рокове прописане у ставу 1. овог члана.

Члан 8

Ваљаност уговора

1. Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да сваки уговор или његова одредба која омогућује корупцију, треба да се прогласи ништавим.

2. Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву могућност, да се све уговорне стране, чија је сагласност доведена у питање коруптивном радњом, обратe суду, како би уговор био проглашен неважећим, чиме не губе право на потраживање накнаде штете.

Члан 9

Заштита запослених

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву одговарајућу заштиту од било које неоправдане санкције против запослених, који имају основаног разлога да сумњају у корупцију и који, у доброј вери, своју сумњу пријаве одговорним лицима или органима.

Члан 10

Извештаји и ревизија

1. Свака Страна уговорница треба да предузме, у свом домаћем праву, све неопходне мере да годишњи извештаји предузећа буду израђени јасно и да дају тачан и веродостојан приказ финансијског пословања тог предузећа.

2. У циљу спречавања коруптивних радњи, свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да ревизори потврђују да је годишњи извештај о финансијском пословању предузећа тачан и да представља веродостојан приказ финансијског пословања тог предузећа.

Члан 11

Прибављање доказа

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву делотворне начине прибављања доказа у грађанским поступцима, који произилазе из коруптивних радњи.

Члан 12

Привремене мере

Свака Страна уговорница треба да обезбеди у домаћем праву да суд изда налоге неопходне да се заштите права и интереси странака у грађанским поступцима, који произилазе из коруптивних радњи.

Глава II. - Међународна сарадња и надзор над спровођењем

Члан 13

Међународна сарадња

Стране уговорнице ефикасно сарађују у стварима које се односе на грађанске поступке у случајевима корупције, нарочито у вези са доставом докумената, прибављањем доказа у иностранству, надлежношћу, признавањем и извршењем страних пресуда и трошковима поступка, у складу са одредбама релевантних међународних инструмената о међународној

сарадњи у грађанским и привредним стварима чије су стране уговорнице, као и у складу са домаћим правом.

Члан 14

Надзор

Спровођење ове конвенције надгледа Група држава против корупције (ГРЕЦО).

Глава III. - Завршне одредбе

Члан 15

Потписивање и ступање на снагу

1. Ова конвенција отворена је за потписивање државама чланицама Савета Европе, државама које нису чланице, а које су учествовале у њеној изради и Европској заједници.
2. Ова конвенција подлеже потврђивању, прихватању или одобравању. Инструменти о потврђивању, прихватању или одобравању, депонују се код генералног секретара Савета Европе.
3. Ова конвенција ступа на снагу првог дана у месецу после истека периода од три месеца након датума када је четрнаест потписница изразило сагласност да буду обавезане Конвенцијом, у складу са одредбама става 2. овог члана. Свака од тих потписница, која није члан Групе држава против корупције (ГРЕЦО) у тренутку потврђивања, прихватања или одобравања, аутоматски постаје чланица, од датума ступања на снагу Конвенције.
4. У односу на било коју потписницу која накнадно изрази сагласност да буде обавезана Конвенцијом, она ступа на снагу првог дана у месецу после истека периода од три месеца након датума изражавања сагласности да буде обавезана Конвенцијом у складу са одредбама става 2. овог члана. Свака потписница, која није чланица Групе држава против корупције (ГРЕЦО) у тренутку потврђивања, прихватања или одобравања, аутоматски постаје чланица, од датума када у односу на њу Конвенција ступи на снагу.
5. Сви посебни начини учешћа Европске заједнице у Групи држава против корупције (ГРЕЦО) утврђују се, у мери у којој је то неопходно, заједничким споразумом са Европском заједницом.

Члан 16

Приступање Конвенцији

1. Након ступања на снагу ове конвенције, Комитет министара Савета Европе, по обављеним консултацијама са Странама уговорницама Конвенције, може да позове било коју државу која није чланица Савета Европе и није учествовала у њеној изради, да приступи овој конвенцији, одлуком донетом већином, како је предвиђено чланом 20д.

Статута Савета Европе и једногласно од стране представника Страна уговорница које имају право да седе у Комитету.

2. У односу на било коју државу која приступа Конвенцији, она ступа на снагу првог дана у месецу после истека периода од три месеца након датума депоновања инструмента о приступању код генералног секретара Савета Европе. Свака држава која приступи овој конвенцији аутоматски постаје чланица ГРЕЦО-а, уколико већ није чланица у тренутку приступања, даном када у односу на њу Конвенција ступи на снагу.

Члан 17

Резерве

Ни на једну одредбу ове конвенције не може да се стави резерва.

Члан 18

Територијална примена

1. Свака држава или Европска заједница може да, приликом потписивања или депоновања инструмента о потврђивању, прихватању, одобравању или приступању, назначи територију или територије на којима се ова конвенција примењује.

2. Свака Страна уговорница може да, било ког каснијег датума, изјавом генералном секретару Савета Европе, прошири примену ове конвенције на било коју територију назначену у изјави. У односу на ту територију, Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу после истека периода од три месеца након датума када је генерални секретар такво обавештење примио.

3. Свака изјава дата у складу са претходна два става може да се, у односу на било коју територију назначену у њој, повуче на основу обавештења генералном секретару Савета Европе. Повлачење ступа на снагу првог дана у месецу после истека периода од три месеца након датума када је генерални секретар такво обавештење примио.

Члан 19

Однос према другим инструментима и споразумима

1. Ова конвенција не утиче на права и обавезе које произилазе из међународних мултилатералних инструмената о одређеним питањима.

2. Стране уговорнице Конвенције могу међусобно да закључе билатералне или мултилатералне споразуме о стварима које регулише ова конвенција, у циљу употпуњавања или јачања њених одредби или лакше примене њених начела или да се, не дирајући у циљеве и начела ове конвенције, подвргну правилима о овим питањима, у оквиру посебног система, који је обавезујући у тренутку отварања ове конвенције за потписивање.

3. Уколико су две или више Страна уговорница већ закључиле споразум или уговор о предмету којим се бави ова конвенција или су на неки други начин успоставиле своје односе у вези са тим питањем, оне имају право да уместо ове конвенције примењују тај споразум или уговор или да регулишу односе према њима.

Члан 20

Измене

1. Измене ове конвенције може да предложи било која Страна уговорница. Генерални секретар Савета Европе о њима обавештава државе чланице Савета Европе, државе које нису чланице, а које су учествовале у изради ове конвенције, Европску заједницу, као и било коју државу која је приступила или је била позвана да приступи овој конвенцији, у складу са одредбама члана 16.

2. Свака измена коју нека Страна уговорница предложи, доставља се Европском комитету за правну сарадњу (ЦДЦЈ), који своје мишљење о предложеној измени подноси Комитету министара.

3. Комитет министара разматра предложену измену и мишљење поднето од стране Европског комитета за правну сарадњу (ЦДЦЈ) и након консултација са Странама уговорницама ове конвенције, које нису државе чланице Савета Европе, може да усвоји измену.

4. Текст сваке измене коју усвоји Комитет министара, у складу са ставом 3. овог члана, доставља се Странама уговорницама на прихватање.

5. Свака измена усвојена у складу са ставом 3. овог члана ступа на снагу тридесетог дана од дана када све Стране уговорнице обавесте генералног секретара о њеном прихватању.

Члан 21

Решавање спорова

1. О тумачењу и примени ове конвенције, обавештава се Европски комитет за правну сарадњу (ЦДЦЈ) Савета Европе.

2. У случају спора између Страна уговорница у вези са тумачењем и применом ове конвенције, Стране уговорнице ће покушати да реше спор преговорима или на било који други миран начин, по њиховом избору, укључујући подношење спора Европском комитету за правну сарадњу (ЦДЦЈ), арбитражном трибуналу, чије су одлуке обавезујуће за Стране уговорнице или Међународном суду правде, у складу са договором Страна уговорница у спору.

Члан 22

Отказивање

1. Свака Страна уговорница може да, у било које време, откаже ову конвенцију слањем обавештења генералном секретару Савета Европе.
2. Отказивање производи дејство првог дана у месецу после истека периода од три месеца, након датума када је генерални секретар примио обавештење.

Члан 23

Обавештавање

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета и било коју другу потписницу и Страну уговорницу ове конвенције о:

- а) сваком потписивању;
- б) депоновању било којих инструмената о потврђивању, прихватању, одобравању или приступању;
- в) сваком датуму ступања на снагу ове конвенције у складу са чл. 15. и 16;
- г) сваком другом поступку, обавештењу или саопштењу у вези са овом конвенцијом.

У потврду чега су, доле потписани, за то прописно овлашћени, потписали ову конвенцију.

Сачињено у Стразбуру, 4. новембра 1999. године, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојна, у по једном примерку, који се депонују у архивама Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе доставља оверене копије свакој држави чланици Савета Европе, државама које нису чланице, а које су учествовале у изради ове конвенције, Европској заједници, као и било којој држави која је позвана да јој приступи.